

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXVII. Idem Episcopo (a) Belvacensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

dum matrimonium; quia respondeo, quod in propofita specie non constabat de matrimonio, nisi per confessionem ipsius partis; & illa confessio cum esset qualificata, debuit acceptari cum sua qualitate, ex doctrina Bartolini. *Aurelius. §. adem quæsit, ff. de liber. leg.* cum & hic nulla sponsalia præcessissent, quia simulata sponsalia, aut simulata nuptiæ, sponsalia, seu nuptiæ non sunt, *l. simulata, ff. de ritu nupt.* ideo matrimonium in præfenti nullum declaratum fuit.

3.
Depræ-
stante
fictum
con-
sensum.

Sed an in præfenti specie & similibus, qui fictè & simulatè contraxit matrimonium, teneatur iterum verè consentire, dubium est? Negat Sanchez *tom. 1. de matrimonio, lib. 1. disp. 11.* Villalobos *in summa tom. 1. tract. 13. difficult. 8.* Layman *part. 1. summa, tract. 10. lib. 5.* Sed rectius affirmant Basilus *lib. 2. de matrim. cap. 5. num. 5.* Soto *in 4. distinct. 27. quest. 1. art. 3. & lib. 8. de just. quest. 1. à num. 8.* Covarruvias *de matrim. 2. part. cap. 2. num. 4.* Ledesma *eodem tract. difficult. 9.* Et est ratio, quia promissio illa est velut quidam contractus repetitus, *do ut des;* & ideo muliere adimplente ex parte sua, vir quoque ad imple-

dum quod promisit remanet obligatus, *l. juris 7. ff. de pactis, l. naturalis 5. ff. de præscript. verbis.* Facit celebris sententia Baldi per textum ibi, *in l. ei qui, in fine, Cod. quod cum eo;* quod ille qui promisit absque animo se obligandi, quamvis non obligetur ex animo, obligatur tamen ex illa æquitate naturali, ne videlicet consequatur commodum cum iactura alterius. Sequitur Covarr. *in cap. quamvis, 1. p. §. 5. num. 2.* Doctrina autem Thomæ Sanchez sustineri potest certis in casibus. Primò si uxor decepta se falsò iactavit virginem, cum esset corrupta: secundò si ex tali matrimonio scandala & infelices exitus timeantur: tertio si uxor decepta, deceptam se agnoscens, etiam compensationem sponte recipiat: tandem si deceptor contraxit cum vero consensu ad illud matrimonium. Ita Dianap. 3. *tract. 4. resol. 247.* qui contra eundem Sanchez tenet, postea ad revalidandum matrimonium requiri consensum utriusque, non verò sufficere tantum unius; & ita decisum fuisse a Clemente VIII. refert ipse Diana *p. 5. tract. 13. resol. 37.* non tamen desideratur præfentia Parochi, ut ipse resol. *p. 3. tract. 4. resol. 292.*

CAPUT XXVII.

Idem Episcopo (a) Belvacensi.

CUM in tua diocesi. *Et infra:* Sanè quia contingit interdum, quod aliquibus volentibus contrahere matrimonium, (b) bannis (ut tuis verbis utamur) in Ecclesiis, secundum consuetudinem Ecclesiæ Gallicanæ editis, ac nullo contradicte publicè comparente, licet fama privatim impedimentum deferat parentela, cum ex parte contrahentium juramenta majorum de sua propinquitate, ut suspitionis tollatur materia, offerantur; quid tibi sit faciendum in casibus huiusmodi quæstivisti. Ad quod taliter respondemus, quod si persona gravis, cui fides sit adhibenda, sit tuæ denuntiet, quod ii qui sunt matrimonio copulandi, se propinquitate contingant, & de fama, vel scandalo doceat, aut etiam per teipsum possis certificari de plano, non solum debes juramenta parentum sponte oblata non recipere, verum etiam eos, qui sic contrahere nituntur, si monitis induci nequiverint, compellere, ut à tali contractu desistant, vel contra famam huiusmodi secundum tuæ discretionis arbitrium juramenta exhibeant propinquorum: alioquin si persona denuntians non extiterit talis, ut diximus, vel de fama, vel scandalo non poteris edoceri, ad desistendum monere poteris, non compellere contrahentes.

NOTÆ.

1. (a) *Belvacensi.* Ita etiam legitur in quarta collectione sub hoc titulo, c. 2. integram autem epistolam dedi in cap. cum in tua, de decimis.

2. (b) *Bannis.* Bannum, sicut & bannire, variè admodum sumitur, ut dicemus in cap. 2. de purgat. canonica. Plerumque accipitur pro edicto, seu promulgatione publica; & Galli quamlibet denuntiationem, bannum vocant. Gregorius Turon. *cap. 87.* & in legibus Ripuar. *titul. 67.* ita legitur: *Si quis legibus in utilitatem Regis, sive inhonestè, sive in reliquam utilitatem bannitus fuerit, & minime adimpleverit, solidis sexaginta mulctetur.* Synodus Confluentina anno 860. ibi: *Ab hoc hodie & deinceps de Dei banno, & nostro bannimus, ut nemo hæc amplius præsumat.* Sic bannum pro denuntiatione & edicto ponitur in capitulari libro 3. *cap. 66.* & *lib. 4. cap. 24. & 60.* Unde cum in præfenti Innocentius III. rescribat Præfato Gallie, juxta D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. IV.*

illius Regni mores, bannos ponit pro edictis, seu proclamationibus nuptiarum, quas nos dicimus, *monitiones:* unde deducunt Cujacius hic, Filescus de origine paræc. *cap. final.* morem istarum denuntiationum ab Ecclesia Gallicana originem duxisse, ut ita cognoscatur, an aliquod superfit impedimentum inter eos, qui matrimonium contrahere volunt. Et in Ecclesia Papiensi etiam harum denuntiationum usum jam olim inolevisse, constat *ex cap. ad hæc, de testibus, in 1. collect. cap. final. qui matrimonia accusare, in eadem collectione:* de quibus denuntiationibus agemus infra, in *tit. de clandest. despons.* In præfenti illud tantum, præmissa consuetudine eà proclamandi in nuptiis, proponitur, videlicet, quod si banna, seu proclamationes in Ecclesia de futuris nuptiis fiant, nullusque contradicte existat, communis tamen fama deferat sponfos consanguineos esse, & qui sunt ætate proveci in ea cognatione, negent cum

F

jure-

jurejurando, eos cognatione conjunctos esse, jubet Pontifex, ut si aliquis homo recte fidei gravitatis, & autoritatis denunciaret simul, & probet, impediatur matrimonium, cum ultra ejus denunciationem adfit fama communis, quæ velut publicum testimonium habetur, ut ait Quintilianus

lib. 5. instit. & in judicio valde confirmat ejus rei, de qua queritur, fidem, leg. 3. §. ejusdem, ff. de testibus; quia fama consentiens depositioni testium, non inconstans habetur, cap. præterea, de testibus, ubi plura de fama, & quatenus probet, adduxi.

CAPUT XXVIII.

Honorius III. Episcopo (a) Sleuvichensi.

Consultationi tuæ breviter respondemus: Mulieres, quæ de more veniunt ad valvas (b) Ecclesiæ benedicendæ cum sponsis, & ibi reclamantes, affirmant se nunquam in eorum matrimonium consensisse, audiri (sponsis legitime probantibus contrarium) non oportet, cum legitimis & idoneis testibus non debeat illarum simplex assertio prævalere. Sanè illis, quæ benedictione receptâ, mox à sponsis aufugiunt ante carnis (c) copulam subsecutam, asserentes se nunquam in illos veraciter consensisse, sed metu illato compulsas, verba protulisse consensus, licet animo dissentirent, non statim est audientia deneganda, sed de illo metu est cum diligentia inquirendum: & si talis metus inveniatur, qui cadere potuerit in constantem (d) virum, erunt non immerito audiendæ.

NOTÆ.

1. (a) *Sleuvichensi.*] In hac sexta collectione legitur *Besguensi*, sed malè, ut jam notarunt in præfati Cujacius & Cironius. Sleuvich est civitas Episcopalis Germaniæ, sub Metropoli Bremensi, qui Episcopatus cum aliis tribus fundatus fuit per Othonem Magnum Imperatorem, circa annum 948. ut notavit Cironius in præfati.

2. (b) *Ad valvas.*] Hæc verba omisit Raymundus, extant tamen in quinta compilatione Honorii III. ex qua textum hunc transcribo, & in eis innuitur mos benedicendi sponfos ad januam Ecclesiæ, de quo plura dabimus in cap. 1. de secundis nuptiis.

(c) *Ante carnis copulam.*] Id est, ut si copula subsequuta fuerit, matrimonium propter metum etiam gravem celebratum, retractari non debeat; quia per spontaneam copulam ratificatum fuit, juxta tradita supra in capite ad id, hoc titulo.

(d) *Virum.*] Vocem hanc omittunt Panormitanus & Butrius, quia non æqualis metus desideratur ad inducendam coactionem in fœmina, ac in viro; siquidem ille constantior est, ut docuerunt Covarr. 2. p. de matr. c. 3. §. 4. n. 16. Canif. in præfati, n. 2. Sed malè, tum quia in constantem virum legitur in dicta quinta compilatione; & sub viro facile fœmina comprehenditur, juxta diversam utriusque conditionem. Textum hunc expofui supra in cap. cum locum.

CAPUT XXIX.

(a) Gregorius IX.

Gemma mulier nobis exposuit, quod cum T. filia ejus cum C. contraxit matrimonium, B. de Alterio eâ occasione, quod inter P. filium suum, & prædictam puellam infra septennium constitutos, sponsalia contracta fuerunt, pœnam solvendam à parte, quæ contraveniret, in stipulatione appositam, ab ipsa nititur extorquere. Cum itaque libera matrimonia esse debeant, & ideo talis stipulatio propter pœnæ interpositionem sit meritò improbanda: mandamus, quatenus si est ita, eundem B. ut ab extorsione prædictæ pœnæ desistat, ecclesiasticâ censurâ compellas.

NOTÆ.

1. (a) *Gregorius IX.*] Cum registro epistolarum hujus Pontificis careamus, cognoscere non possumus, cui rescribat in præfati; rectè tamen notavit Cujacius hic, in principio textus legendum tantum esse G. ut in Codice Gallicano legi ipse testatur, præcipuè cum Gemma, ut proprium nomen fœminæ nullibi legamus.

COMMENTARIUM.

EX hoc textu sequens communiter deducitur assertio: Promissio pœnæ sponsalibus inuti-
lur adjicitur. Probant eam textus in l. Titia traditur & 134. ff. de verb. oblig. l. 2. Cod. de inut. stipulat. l. 1. final. Cod. de spons. leg. 2. Cod. de repudiis, l. 2. §. ult. de divortis: ubi dum de modo dissolvendi sponsalia agitur, de pœna reticetur, l. 39. tit. 11. partit. 5. Illustrant ultra congestos à Barbosa hic, Medrano de consensu connub. cap. 15. per totum, Balilius